

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Allekirjoitusaika
Helle Mia (Allekirjoittaminen)	Dynasty	11.12.2025 17:51:09

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu

Sisällys: - Allekirjoitussivut (3 sivut)
- Alkuperäinen asiakirja (5 sivut)

Allekirjoitussivu 1/3

Asiakirjan liitteet

Nimi	Tunniste	Tiivistealgoritmi
------	----------	-------------------

Liite 1 Kelan kirjallinen asiantuntijalausunto 11.1.2023 HE 299_2022 vp

1.2.246.571.1.2.1.1.110804.238286

SHA512

Tarkistussumma

3923bb7b3d077b296a7e6b75893ee3b65170ccf423a347079a25319b216758c6681028f7d140b12c5162d3ea3344ce1d210cae8b517c0a4a15e862fb5f6a7870

Nimi	Tunniste	Tiivistealgoritmi
------	----------	-------------------

Liite 2 Kelan täydentävä asiantuntijalausunto 27.1.2023 eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

1.2.246.571.1.2.1.1.110805.238288

SHA512

Tarkistussumma

d0214376508906c76f6dcdea0b283cf0434e54f2cf2a86c3a81ff823f427e0b0883b70c6ef5f267d904a1d3c82239770f24814f36354b9f62830ce4ee088f70c

Nimi	Tunniste	Tiivistealgoritmi
------	----------	-------------------

Liite 3 Sopimus Soterin tietojen luovuttamisesta 20251007
--

1.2.246.571.1.2.1.1.110807.238289

SHA512

Tarkistussumma

0d38d7e61df7682b62be106aba8decef4ac24259e2c7aa47ee3a5124da712c172eafa29e003006511149d50b3c9ead1f412a2ce4f9ab236e1e81a36c60d98851

Nimi	Tunniste	Tiivistealgoritmi
------	----------	-------------------

Liite 3 Luovutettavien tietojen kuvaus
--

1.2.246.571.1.2.1.1.110808.238291

SHA512

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu

Sisältö: - Allekirjoitussivut (3 sivut)
- Alkuperäinen asiakirja (5 sivut)

Allekirjoitussivu 2/3

Tarkistussumma

e656002c793f71c8239c7b4e39211ef213223c16a62572ea71d897d129416030bd1ab7c7edfb66e4f3ec1e1de25ca27e46095ace3ef647b85ef23adaf203a032

Nimi

Tunniste

Tiivistealgoritmi

Liite 3 Yhteystietoluettelo

1.2.246.571.1.2.1.1.110809.238293

SHA512

Tarkistussumma

84f58f63025912a86b3fdfee9d207ce8854084639d3f12ffb0f7e89f2c2492d73f2fd6ce4552f5df9760b71c2fc4025de47f613061eed3f2725e11ecf6ce88b5

Nimi

Tunniste

Tiivistealgoritmi

Liite 3 Kelan tiedonsaantioikeuden
lakisääteiset perusteet. xlsx

1.2.246.571.1.2.1.1.110810.238294

SHA512

Tarkistussumma

3f22a2a362d52d93921ee2b6165d7c3422633d6a241103b71a993576da42568e4d3162c88fd88392366797d3baf1c88b0595353fa571004bb8c41fb7b743ecd7

Nimi

Tunniste

Tiivistealgoritmi

Liite 3 Kelan selvitys tietojen
suojaamisesta

1.2.246.571.1.2.1.1.110811.238296

SHA512

Tarkistussumma

61db63dda902a11faf3dda3a4eff1e6cc8e07a518f31779de7897e17a880b1b95a9df2653c2fa1273f343373279026cc6d28883861f2ec5218a43caf6769eceb

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu

Sisällys: - Allekirjoitussivut (3 sivut)
- Alkuperäinen asiakirja (5 sivut)

Allekirjoitussivu 3/3

Sosiaali- ja terveysministeriö

Kansaneläkelaitoksen lausunto sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta (741/2023; valvontalaki) annetun lain arvioinnista/arviointiin liittyen (VN/27681/2025)

Lausuntonaan Kansaneläkelaitos esittää seuraavaa:

Valvontalakiin perustuva tietojen luovuttaminen viranomaisille

Kansaneläkelaitos (jäljempänä Kela) on valvontalain valmisteluvaiheessa tuonut esille muun muassa tietojen luovutusta koskevien säännösten täydennystarpeita (Liitteet 1 ja 2).

Valvontalain 47.1 §:n 1 kohdassa todetaan, että salassapitosäännösten ja muiden tietojen käyttöä koskevien säännösten estämättä valvontaviranomainen voi luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla valtakunnallisesta palveluntuottajien rekisteristä sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään: Kansaneläkelaitokselle sairausvakuutus-, eläke- ja vammaisetuuksia myönnettäessä tarvittavat tiedot sosiaali- ja terveystietojen tuottajista sekä muut palveluntuottajien toimintaa koskevat tiedot sairausvakuutuskorvausten taksojen määrittelemiseksi ja korvausjärjestelmän kehittämiseksi.

Kela on vuoden 2025 aikana valmistellut sopimusta aluehallintovirastojen ja Valviran kanssa tietojen luovuttamisesta sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajien ja palveluyksikköjen rekisteristä (Soteri-rekisteri) Kelalle. Valmistellussa Soteri-rekisteriä koskevassa sopimusluonnoksessa ja sen liitteissä määritellään rekisterissä olevat tiedot, joita Kela tarvitsee lakisääteisiä tehtäviä hoitaessaan sekä Kelan tiedonsaantioikeuden lakisääteiset perusteet. Liitteessä 3 on valmisteltu sopimusluonnos.

Koska teknisen rajapinnan rakentaminen ei ole ollut mahdollista sopimuksen tekohetkellä, toteutetaan tietojen luovutus ainakin alkuvaiheessa katseluyhteyden avulla. Kela näkee tärkeänä, että tulevaisuudessa Soteri-rekisterin tiedot siirtyvät teknisen rajapinnan kautta Kelan ja Lupa- ja valvontaviranomaisen välillä. Kelalla ei ole vielä tässä vaiheessa käyttökokemuksia Soteri-rekisterin käytöstä ja sen toiminallisuuksista, koska teknistä rajapintaa ei ole vielä rakennettu.

Kelan järjestämien valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen (Kanta-palvelut) näkökulmasta on edelleen epäselvää, miten siirtymä THL:n ylläpitämästä sote-organisaatiorekisteristä valtakunnalliseen Soteri-rekisteriin tullaan toteuttamaan. Tähän nähden on huomioitava, että rekisterin tietosisältöjen tulee mahdollistaa Kanta-palvelujen käyttö ja toteutus lain vaatimukset edellyttävällä tavalla.

Kelan arvion mukaan valvontalakia tulisi edelleen selkeyttää siten, että valvontalain 47.1 §:n 1 kohtaan tulisi lisätä valvontaviranomaisen oikeus luovuttaa tietoja valtakunnallisesta palveluntuottajien rekisteristä liitteessä 3 yksilöityjen lakisääteisten perusteiden mukaisesti. Tällä hetkellä kyseisessä lain kohdassa on ainoastaan säädetty valvontaviranomaiselle oikeus luovuttaa Kelalle sairausvakuutus-, eläke- ja vammaisetuuksia myönnettäessä tarvittavat tiedot sosiaali- ja terveystieteiden palvelujen tuottajista sekä muut palveluntuottajien toimintaa koskevat tiedot sairausvakuutuskorvausten taksojen määrittämiseksi ja korvausjärjestelmän kehittämiseksi.

Muita huomioita valvontalakiin liittyen

Työterveyshuollon korvaamisessa on kohdattu ongelmia terminologian ja rekisteröintikäytännön välillä.

Sairausvakuutuslain 13 luvun 7 § 4 momentin mukaan *Hyväksyttäviä kustannuksia ovat myös työterveyshuoltolaissa tarkoitetun työterveyshuoltopalvelujen antamiseen oikeutetun terveydenhuollon **toimintayksikön** tai ammatinharjoittajan perimät sekä kansanterveyslaissa tarkoitetun terveyskeskuksen perimät sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain tarkoittamat maksut edellyttäen, että ne vastaavat 1–3 momentissa todettuja työterveyshuollon järjestämisestä aiheutuneita hyväksyttäviä kustannuksia.*

Työterveyshuoltolain 7 §:ssä todetaan, että Työnantaja voi järjestää tässä laissa tarkoitetut työterveyshuollon palvelut:

- 1) hankkimalla tarvitsemansa palvelut hyvinvointialueen terveydenhuollon toimintayksiköltä;
- 2) järjestämällä tarvitsemansa työterveyshuoltopalvelut itse tai yhdessä toisten työnantajien kanssa; tai
- 3) hankkimalla tarvitsemansa palvelut muulta työterveyshuoltopalvelujen tuottamiseen oikeutetulta toimintayksiköltä tai henkilöltä.

Aiemmin Valviran ja aluehallintovirastojen antamissa lupapäätöksissä mainittiin palveluja tuottavat toimipaikat ja niissä tuotettavat palvelut. Näiden toimipaikkojen katsottiin olevan edellä mainituissa lainkohdissa tarkoitettu toimintayksikkö, jonka oikeutta työterveyshuoltolain mukaisten palvelujen antamiseen arvioitiin.

Valvontalain voimaantulon myötä palveluntuottajalla voi olla palveluyksiköitä ja niiden alla palvelupisteitä. Valvontalain soveltamisoppaan mukaan lain esitöiden mukaan tarkoitus oli, että valvontalakiin ehdotettava uusi palveluyksikön määritelmä sisältää myös nykyisen fyysiseen sijaintiin viittaavan toimintayksikön/toimipaikan käsitteen.

Palveluntuottaja voi päättää itse toimintansa hallinnollisesta ja toiminnallisesta organisoinnista palveluyksiköiksi ja palvelupisteiksi, ja ilmoittaa ne rekisteröitäväksi tämän mukaisesti. Tästä syystä palveluntuottajalla voi olla jokainen palvelupiste oman palveluyksikkönsä alla tai sillä voi olla esimerkiksi vain yksi palveluyksikkö ja sen alla useita palvelupisteitä. Valvontalain soveltamisoppaan mukaan palvelupisteellä tarkoitetaan tosiasiallista paikkaa, jossa **palveluyksikköön rekisteröityjä palveluja**

tuotetaan. Käytännössä kuitenkin tuotettavien palvelujen palvelualatiedot rekisteröidään Soterissa palvelupisteelle eikä palveluyksikölle. Saman palveluyksikön eri palvelupisteillä voi olla eri palvelualat. Tällöin tulee ongelmaksi se, minkä organisaatiotason rekisteröintitietoja pitäisi tarkastella, kun arvioidaan, onko kyseessä työterveyshuoltolaissa tarkoitettu työterveyshuoltopalvelujen antamiseen oikeutettu terveydenhuollon toimintayksikkö.

Palveluntuottajat tekevät työterveyshuoltosopimuksia työnantajien ja yrittäjien kanssa vaihtelevasti niin, että sopimuksen osapuolena voi olla mikä tahansa organisaatiotaso.

Myös sairaanhoitokorvausten osalta on kohdattu vastaavaa ongelmaa tulkita terminologiaa palveluntuottajan, palveluyksikön ja palvelupisteen välillä. On päädytty tulkintaan, jossa Kela tekee suorakorvaussopimuksen palvelupisteen kanssa. Yksityisen elinkeinonharjoittajan kanssa tehty suorakorvaussopimus on tulkittu tehtäväksi palveluntuottajan kanssa, mikäli tällä on vähintään yksi palvelupiste.

Kelan lakisääteinen tehtävä asiakastietolain (703/2023) 16 §:n mukaisesti

Aluehallintovirastojen ja Valviran hakemuskäsittelyn ruuhkautuminen aiheuttaa edelleen huomattavia viiveitä Kelan asiakastietolain 16 §:n mukaisten tehtävien hoitamiselle. Soterissa palveluntuottajien tiedot eivät ole ajan tasalla esimerkiksi palveluyksiköiden lakkauttamisiin ja koko toiminnan päättymiseen liittyen. Tieto palveluntuottajan toiminnan päättymisestä ja kaikkien palveluyksiköiden lakkauttaminen on edellytyksenä palvelunantajan aineistojen siirtämiselle Kelan ja palvelunantajan kotipaikan mukaisen hyvinvointialueen yhteisrekisterinpitoon.

Soteri-rekisterissä ei ole myöskään nähtävissä niiden palveluntuottajien tietoja, jotka ovat lopettaneet toimintansa ennen Soteri-rekisterin käyttöönottoa. Näiden palveluntuottajien tietojen saamiseksi Kela joutuu tekemään tietopyyntöjä aluehallintovirastojen ja Valviran lisäksi Kansallisarkistoon saadakseen tiedot lakisääteisten tehtävien hoitamista varten. Kansallisarkistoon tehdyt tietopyynnot ovat Kelalle maksullisia. Kansallisarkistoon on siirretty aluehallintovirastojen edeltäjien lääninhallitusten tiedot.

Kela näkee myös ongelmallisina tilanteet, joissa valvontalain 40 §:n mukaisesti poistetaan palveluntuottajan tiedot Soteri-rekisteristä selvitystilan tai konkurssin vuoksi. Tai kun Soteri-rekisteristä poistetaan palveluntuottaja, joka on menettänyt ammatinharjoittamisoikeutensa tai ammatinharjoittamisoikeutta on rajoitettu. Näissä tilanteissa Kela joutuu tekemään tietopyyntöjä saadakseen palveluntuottajan toimintaa koskevia tietoja arvioidakseen kuuluvatko aineistot Kelan ja hyvinvointialueen yhteisrekisterinpitoon asiakastietolain 16 §:n mukaisesti. Jos palveluntuottaja on toiminut palvelusetelipalveluntuottajana hyvinvointialueelle, aineistot kuuluvat hyvinvointialueen rekisterinpitoon eikä yhteisrekisterinpitoon asiakastietolain 16 §:n mukaisesti. Jos palveluntuottajan toiminnan päättymiseen liittyy liiketoimintakaupat, eivät aineistot kuulu asiakastietolain mukaan siirrettäväksi Kelan ja hyvinvointialueen yhteisrekisterinpitoon, vaan aineistot kuuluvat liiketoiminnan jatkajalle. Valvontalain 19

§:n mukaisten tietojen ajantasaisuus auttaisi Kelaa arvioimaan liiketoimintakauppojen ja liikkeenluovutusten yhteydessä sitä kenen vastuulle aineistojen rekisterinpito kuuluu.

Kelan rooli palvelunjärjestäjänä

Kela toimii valvontalain mukaisena Kelan korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon ja kuntoutuspalvelujen palvelunjärjestäjänä. Kela lisättiin valvontalakiin palvelunjärjestäjäksi vasta lain eduskuntakäsittelyvaiheessa. Valvontalaissa ja sen yksityiskohtaisissa perusteluissa viitataan pääsääntöisesti hyvinvointialueisiin ja niiden järjestämiin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin. Tästä esimerkkinä on muun muassa valvontalain 3 §, jossa säädetään palveluja järjestettäessä ja tuotettaessa noudatettavasta yleis- ja erityislainsäädännöstä.

Kela on itsenäinen julkisoikeudellinen laitos, joka itsenäisesti vastaa palvelujen järjestämisestä siten kuin Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annetussa laissa (566/2005, kuntoutuslaki) ja korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta (695/2019, opiskeluterveydenhuoltolaki) annetussa laissa säädetään. Kelan tulee kuitenkin korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon ja kuntoutuspalvelujen palvelunjärjestäjänä soveltaa valvontalakia sellaisenaan, vaikka Kelaa koskeva erityislainsäädäntö ja Kelan asema palvelunjärjestäjänä poikkeaa hyvinvointialueista.

Kelan kokemuksen mukaan valvontaviranomaisen palvelunjärjestäjiin kohdistama ohjaus on kohdistunut lähinnä hyvinvointialueiden toimintaan. Kela on palvelunjärjestäjänä ollut pääasiassa valvontaviranomaisen yleisen ohjauksen varassa ja tästä syystä Kelan on vaikea arvioida, onko Kela soveltanut valvontalakia palvelunjärjestäjänä lain edellyttämällä tavalla. Kela on saanut pyynnöstä Valviralta ja sosiaali- ja terveysministeriöltä tarkentavaa ohjausta valvontalain soveltamiseen esimerkiksi palautteiden keräämiseen (valvontalain 26.3 § ja 27.2 §), tarkastuskertomusten lähettämiseen (valvontalain 34.4 §) ja palveluntuottajien omavalvontasuunnitelmien ja -ohjelmien ohjaamiseen ja valvomiseen liittyen. Valviran ja Kelan välisen yhteistyön osalta Valvira on todennut, että yhteistyön tarkempi määrittely on Kelan osalta vielä kesken.

Kela katsoo valvontalain soveltamiseen ja toimeenpanoon liittyvän tulkinnanvaraisuutta, jota on syytä selkeyttää.

Valvontalain väliaikainen muutos

Kelan järjestämien kuntoutuspalvelujen osalta on havaittavissa, että aluehallintovirastojen ja Valviran hakemuskäsittelyn ruuhkautuminen aiheuttaa edelleen huomattavia viiveitä Kelan kuntoutuksen palveluntuottajien yritystoiminnan muutosten toteuttamiselle.

Valvontalain väliaikainen muutos 1.2.2025 alkaen on sujuvoittanut palveluntuottajien toimintaa ja siten kuntoutuspalveluiden tuottamista, mutta koskee vain osaa tuottajista.

Kelan arvion mukaan osalle palveluntuottajista on haastava arvioida sitä, kuuluuko palveluntuottaja valvontalain tilapäisen sääntelyyn piiriin vai ei.

Valvontalain väliaikainen muutos on mahdollistanut sairaanhoitokorvausten maksamisen suorakorvausmenettelyllä palveluntuottajalle, koska suorakorvaussopimus Kelan ja palveluntuottajan välillä on voitu tehdä sen perusteella, että palveluntuottaja on tehnyt rekisteröintihakemuksen Soteri-rekisteriin ja täyttänyt väliaikaisen lain asettamat edellytykset.

Kela näkee tärkeänä, että valvontalain väliaikaisen muutoksen jatko arvioidaan ottaen huomioon rekisteröintimenettelyn sujuvuus ja kohtuulliset käsittelyajat.

Ystävällisesti

Mia Helle

Yksikön päällikkö

Etuuksien ja palvelujen suunnitteluyksikkö

- Liitteet:
- Liite 1 Kelan kirjallinen asiantuntijalausunto 11.1.2023 HE 299/2022 vp (Kela 215/010/2022 ja 22/010/216)
 - Liite 2 Kelan täydentävä asiantuntijalausunto 27.1.2023 eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle (Diaari 215/010/2022 ja DARK 22/010/216)
 - Liite 3 Kelan, Valviran ja aluehallintovirastojen välinen sopimusluonnos tietojen luovuttamisesta sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajien ja palveluyksikköjen rekisteristä (Soteri-rekisteri)